

Дієприкметниковий та дієприслівниковий зворот

Дієприкметниковий зворот

- Дієприкметникові звороти є одним членом речення; залежить від означуваного слова (ОС); може відокремлюватися комами

x

Сниться мені небо, вишите зорями.

Розділові знаки при дієприкметниковому звороті

Відокремлюємо комами:

- після означуваного слова

Колос^х, викупаний сонцем, вклоняється землі.

Не відокремлюємо:

- перед означуваним словом

Викупаний сонцем колос^х вклоняється землі.

Розділові знаки при дієприкметниковому звороті

Перед означуваним словом зворот може виділятися **тільки** в таких випадках:

- якщо ОС – особовий займенник

Втомлені від походу, **ми** поверталися додому.

- якщо між зворотом і ОС є інші члени речення

Затягнуте хмарами, над нами звисало **небо**.

- якщо дієприкметниковий зворот має відтінок причини

Озвучені бджолами, голосно гудуть **соняшники**.

Тренувальна вправа

1. У лісі бродив туман підзолочений сонячним промінням.
2. Срібним маревом повіті за селом стоять тополі.
3. Скроплений живлющою росою паросток пробився на світ.
4. Оповитий тяжкими думами виходив вночі Тарас до Дніпра.
5. Заквітчана яскравими квітами дівчина увірвалася до танцю.
6. Заквітчана яскравими квітами вона увірвалася до танцю.

Перевірте себе

1. У лісі бродив туман, підзолочений сонячним промінням.
2. Срібним маревом повиті, за селом стоять тополі.
3. Скроплений живлющою росою, паросток пробився на світ.
4. Оповитий важкими думами, виходив вночі Тарас до Дніпра.
5. Заквітчана яскравими квітами дівчина увірвалася до танцю.
6. Заквітчана яскравими квітами, вона увірвалася до танцю.

Зверніть увагу!

- Осліпий від болю, йду навпростець через леваду додому.
- Втомлені від війни, хочемо миру.

! Поясніть, чому в цих реченнях звороти виділяються комою.

Правильне введення дієприкметникового звороту в речення

- Дієприкметниковий зворот не може бути розірваний іншими членами речення:
 - + Синіють покриті вічним снігом гори.
 - Синіють покриті гори вічним снігом.
- Дієприкметниковий зворот має стояти якомога ближче до ОС, інакше може спотворитися сенс речення:
 - +Каштани, розбуджені весною, нагадують свічки.
 - Каштани нагадують свічки розбуджені весною.
- Якщо два або більше зворотів стоять поряд, розділові знаки між ними ставимо так, як між однорідними членами:

Непорушно стоять дерева, загорнені в сутінь, рясно вкриті краплистою росою.

Дієприслівниковий зворот

- Дієприслівникові звороти є одним членом речення – обставиною; відокремлюється комою на письмі

Тремтить жайворонок, сіючи свої пісні на землю.
Сіючи свої пісні на землю, тремтить жайворонок.
Жайворонок, сіючи свої пісні на землю, тремтить у
повітрі.

Зауважте!

НЕ відокремлюємо комами дієприслівниковий зворот:

- якщо він є фразеологізмом

Хлопчик слухав затамувавши подих.

Годі вже сидіти склавши руки!

- якщо перед зворотом є підсилювальна частка і(й)
Можна робити добрі справи і не чекаючи похвали.

- якщо зворот виступає в ролі однорідного члена і приєднується єдналим сполучником
Автобус їхав швидко і не зупиняючись на зупинках.

Правильне введення дієприслівникового звороту в речення

- Додаткова дія, названа дієприслівником, повинна стосуватися в реченні того ж діяча, що й дія, названа присудком.
 - Виходячи з кімнати, світло автоматично вимикається.
 - + Коли я виходжу з кімнати, світло автоматично вимикається.
- Не може мати дієприслівникового звороту односкладне безособове речення.
 - Перебуваючи в Парижі, хочеться відвідати Ейфелеву вежу.
 - + Перебуваючи в Парижі, ми хочемо відвідати Ейфелеву вежу.

Перевір себе

Знайдіть речення з граматичними помилками.

1. Не знаючи куди піти, я тихо поповз у густу малину.
2. Тихо курликаючи, відлітали журавлі.
3. Причаївшись у малині, мене наздогнав бабин крик.
4. Мандруючи горами, учнями було зібрано колекцію рослин.
5. Готуючись до ЗНО, ретельно повторюються винятки з правил.